

İlgili Kanun / Madde
6100 S. HMK/241

T.C
YARGITAY
9. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2025/614
Karar No. 2025/2920
Tarihi: 19.03.2025

- TANIK DİNLENMESİNİN SINIRLARI
- TANIK BEYANLARINDAN İSPAT KONUSUNDA MAHKEMECE YETERLİ KANAATE VARILMASI HALİNDE DİĞER TANIKLARIN DİNLENMEYEBİLECEĞİ
- TANIKLARIN YETERLİ BİLGİYE ULAŞINCAYA KADAR DİNLENECEĞİ
- HÜKMÜN DAVAYI UZATMAYA DÖNÜK EYLEMLERİ ENGELLEME AMACI TAŞIDIĞI
- DAVALI İLE ARASINDA DAVA OLAN (HUSUMETLİ TANIK) TANIKLARIN DİNLENMESİNİ ENGELLEYEN BİR YASA HÜKMÜNÜN BULUNMADIĞI
- TANIĞIN TAKTİRİ DELİL NİTELİĞİNDE OLDUĞU HAKİMİN TANIK ANLATIMLARINI SERBESTÇE TAKTİR EDECEĞİ
- DİNLENME HAKKININ İHLALİ

ÖZETİ 6100 sayılı Kanun'un 241. maddesinin gerekçesinde de ifade edildiği gibi söz konusu hükmün amacı, davayı uzatma niyetiyle hareket etmek isteyen tarafın bu konudaki çabalarını önlemektir. Bu gerekçe somut olay ışığında değerlendirildiğinde; özellikle 18.04.2024 tarihli duruşma tutanağına da geçirilmiş olan "... tanıklarımız G.Ç. ve M.Ş. duruşma salonu dışarısında hazır olup dinlenmesini talep ederiz. ..." şeklindeki ifadeden Mahkemece, duruşma salonu dışında hazır edilmiş ve salt bu yönüyle yargılamayı uzatma amacı taşımadığı kabul edilebilecek tanıkların, 6100 sayılı Kanun'un 241.

maddesi gerekçe gösterilerek dinlenmemesi hatalıdır. Kanunla Mahkemeye tanınan bu imkân kullanılırken işçilik alacaklarına kavuşmak isteyen işçinin davayı uzatmaya yönelik bir çabası olmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Kaldı ki 6100 sayılı Kanun'un 241. maddesinde yer alan hükmün, dinlenen tanık beyanlarından ispat konusunda Mahkemece yeterli kanaate varılması hâlinde uygulanabileceği açıktır. Somut dosyada ise dinlenen davacı tanıkları davacı lehine beyanda bulunmalarına rağmen, davacı iddialarının tanık beyanları ile ispat edilmediğinin belirtilmiş olması, aslında Kanun'daki ifadesiyle yeterli bilginin edinilemediğini gösterir. Dolayısıyla yeterli bilgi edinilinceye kadar diğer tanıkların da dinlenmesi gerektiği açıktır.

Bir diğer değinilmesi gereken husus ise davacının tanık listesinde göstermiş olduğu bir kısım tanığın Mahkemece "seri mahiyetteki dava dosyalarında davacı vasfını haiz olup işverene karşı davaları bulunması" gerekçesiyle dinlenmemiş olmasıdır. Önemle belirtmek gerekir ki usul hukukumuzda, davalı ile davası olan bir kişinin tanık olarak bilgisine başvurulamayacağı yönünde bir usul hükmü bulunmamaktadır. Takdiri bir delil olan tanık ifadesi ile hâkim zaten bağlı değildir ve tanığın doğru söylemediğini başka delil ve belirtilerle anlarsa, tanık ifadelerinin aksi yönünde de karar verebilecektir. Bir diğer deyişle hâkim tanık ifadelerini serbestçe takdir edecektir.

Mahkemece, davacının diğer tanıkları dinlenmeksizin yargılamanın tamamlanması, açıklanan Kanun hükümlerine aykırı olduğu gibi, davacının hukuki dinlenilme hakkı kapsamındaki ispat hakkının da ihlali niteliğindedir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda, temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; davacının davalı işyerinde işini layıkıyla yaptığını, işten ayrılışının emeklilik koduyla Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirildiğini, davalı işverenin tüm işçilerin hizmet dökümlerinin sisteme yüklenmesine dair işçilere kısa mesaj yolladığını, akabinde davalı işyerinde, kamuoyunda EYT ismi ile bilinen düzenleme kapsamında, emekliliğe hak kazananların insan kaynaklarına yönlendirildiğini, işverenin söz konusu düzenleme kapsamında emekliliğe hak kazananlarla çalışmak istemediğinin işveren yetkililerince çeşitli zamanlarda işyerinde söylendiğini, bunun üzerine davacının emeklilik nedeniyle iş sözleşmesinin sonlandırılmasına dair dilekçeye imza attığını, müvekkili gibi birçok işçinin bulunduğunu ve işverenin bu işçilerle ihtiyari arbuluculuk süreci yürüterek bir kısım alacakları ödediğini, iş sözleşmesi sonlandırılan bazı işçilere ek menfaat sağlandığını; ancak müvekkili işçinin de içinde bulunduğu bir işçi grubuna bu ek menfaatin sağlanmadığını, bu durumun işyeri uygulamalarına ve işverenin eşit davranma borcuna aykırılık oluşturduğunu, taraflar arasında yürütülen ihtiyari arbuluculuk sürecinin de usulüne uygun olmayıp müvekkilinin iradesinin fesada uğratıldığını; ayrıca ihtiyari arbuluculuk süreci sonunda ödenen kıdem ve ihbar tazminatlarının da miktaren eksik olduğunu iddia ederek taraflar arasında yürütülmüş ihtiyari arbuluculuk süreci sonunda imzalanan anlaşma tutanağının iptali ile ek menfaat ile kıdem ve ihbar tazminatı farklarının davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; emeklilik nedeniyle iş sözleşmesini sonlandıran davacı ile yürütülen usulüne uygun ihtiyari arbuluculuk süreci sonunda, davacının hak ettiği tazminatlara dair ödeme yapıldığını, arbuluculuk süreci sonucunda anlaşılan hususlarda dava açılmayacağını, bir kısım işçiye iş sözleşmesinin feshi sürecinde sağlanan ek menfaatin işyeri uygulaması niteliğinde olmadığını, davacının talep ettiği alacaklara hak kazanamayacağını savunarak davanın reddini istemiştir.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; taraflar arasında yürütülen ihtiyari arbuluculuk sürecinin usulüne uygun olduğu ve işçinin iradesinin fesada uğratılmadığı tanık beyanları değerlendirilerek kabul edilmiş, davacı tarafından sunulan tanık listesinde mevcut ve Mahkeme tarafından dinlenmeyen tanıkların neden dinlenmediği gerekçelendirilmek suretiyle, arbuluculuk sürecinde anlaşılan hususlarda dava açılmayacağı; ayrıca dosyaya sunulan dava şartı arbuluculuk anlaşamama tutanağında da (eldeki dava dosyası açılmadan önce yürütülmüş arbuluculuk süreci) ihbar tazminatının uyuşmazlık konusu yapılmadığı belirtilerek fark kıdem ve ihbar tazminatlarına dair taleplerin usulden reddine, davacının bir diğer talebi olan ek menfaat alacağının ise sübut bulmadığı gerekçesiyle reddine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davacı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulması üzerine Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; İlk Derece Mahkemesinin karar ve gerekçesinin isabetli olduğu değerlendirilerek davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. TEMYİZ

A. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde;

1. İşçinin iradesinin sistematik ve süreklilik arz eden fiil ve söylemlerle fesada uğratıldığını,

2. İhtiyari arabuluculuk sürecinin usulüne uygun yürütülmediğini,

3. 142 işçi tarafından açılmış ve çok sayıda kişiyi ilgilendiren bir seri davada sadece iki tanığın dinlenmesinin adil yargılanma ilkesine ve işçi lehine yoruma aykırı olduğunu, davaları olan tanıkların dinlenmemesinin bir mantığının olmadığını ve dinlenmeyen bu tanıkların süreçlerle alakalı doğrudan bilgi sahibi olduğunu, yine diğer dinlenmeyen tanıkların da dinlenmesi gerektiğini,

4. Feshin esasen tamamen işveren tarafından yapılmış bir kurgu ile gerçekleştiğini, davacının işten ayrılmasından sonra emekliliğe hak kazanmış bir kısım işçinin çalışmaya devam etmesinin işyerinde baskı ve mobbingin (psikolojik taciz) olmadığını göstermeyeceğini,

5. Emeklilik başvurusunun işveren tarafından işçinin iradesi sakatlanarak gerçekleştirildiğini,

6. Duruşma salonu önünde hazır olan tanıkların dinlenmemesinin hukuka aykırı olduğunu,

7. 5, 7 veya 9 ay şeklindeki ek ücretlerin davacı işçiye verilmemesinin işyeri uygulamasına ve eşit davranma borcuna aykırılık oluşturduğunu ileri sürmüştür.

B. Değerlendirme ve Gerekçe

Uyuşmazlık, davada hukuki dinlenilme hakkının kısıtlanıp kısıtlanmadığına ilişkindir.

1. 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 36. maddesinde ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının en önemli unsuru olan hukuki dinlenilme hakkı, adil yargılanma hakkı içinde teminat altına alınmıştır. Bu hakka, tarafın hâkime meramını anlatma hakkı ya da iddia ve savunma hakkı da denilmektedir. Ancak hukuki dinlenilme hakkı, bu ifadeleri de kapsayan daha geniş bir anlama sahiptir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun (6100 sayılı Kanun) "Hukuki dinlenilme hakkı" kenar başlıklı 27. maddesi ile iddia ve savunma hakkı usul hukukumuzda yansıtılmıştır. Anılan maddenin birinci fıkrasında davanın taraflarının kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahip oldukları belirtildikten sonra maddenin 2. fıkrasında bu hakkın açıklama ve ispat hakkını da

içerdiği vurgulanmıştır.

6100 sayılı Kanun'un "Tanıklardan bir kısmının dinlenilmesiyle yetinilmesi" kenar başlıklı 241. maddesinin 1. fıkrası, "(1) Mahkeme, gösterilen tanıklardan bir kısmının tanıklığı ile ispat edilmek istenen husus hakkında yeter derecede bilgi edindiği takdirde, geri kalanların dinlenilmemesine karar verebilir." şeklindedir. Bu maddenin gerekçesi ise "'Tanıklardan bir kısmının dinlenilmesiyle yetinilmesi' başlığını taşıyan bu madde, davayı uzatma niyetiyle hareket etmek isteyen tarafın bu konudaki çabalarını önleme yolunda, mahkemeye tanınmış bir imkânı ifade etmektedir. Bir önceki maddenin ikinci fıkrasıyla tanıkların hangi vakıa hakkında dinleneceklerini açıklama görevinin tanığı gösteren tarafa yüklenmiş olduğu da dikkate alınarak, bu bağlamda, taraflarca tanık listesinde gösterilen tanıklardan bir kısmının dinlenmesiyle yeterli derecede sonuç alınmış ise diğerlerinin dinlenmesinden vazgeçilmiş sayılmasına karar verilebilecektir." şeklinde kaleme alınmıştır.

Taraflar, yargılamayla ilgili açıklamada bulunma, bu çerçevede iddia ve savunmalarını ileri sürme ve ispat etme hakkına sahiptirler. Her iki taraf da bu haktan eşit şekilde yararlanır. Bu durum silahların eşitliği ilkesi olarak da ifade edilmektedir.

Hukuki dinlenme hakkı ve silahların eşitliği ilkesi gereğince her iki tarafın eşit şekilde bilgi ve belge sunma, beyanda bulunma, açıklama yapma imkânının bulunması, tarafların yargılama süresince mahkeme nezdinde sahip oldukları hak ve yükümlülükler bakımından eşitliğin gözetilmesi, taraflar arasındaki mücadelenin eşit silahlarla yürütülmesi ve iki tarafın delillerinin değerlendirilerek tartışılması adaletin görünür kılınmasını da sağlayacaktır.

Somut uyuşmazlıkta; davacı vekili tarafından sunulan tanık listesinde on tane tanık ismi bildirilmiş, İlk Derece Mahkemesince bu tanıklardan sadece ikisi dinlenerek yargılama sonuçlandırılmıştır. Söz konusu tanıklardan sadece ikisinin dinlenmesi yönündeki tutum, "... -S.E, S.T. ve A.Ç'nin seri mahiyetteki dava dosyalarında davacı vasfını haiz olup davalı işveren ile husumetli oldukları;

-M.S, M.Ş, A.T. ve N.T'nin dava dilekçesinde 'Davacıdan Sonra İşten Ayrılıp Tazminat Alanlar' başlığı altında yer alan işçilerden olduğu; davalı tarafça beyan dilekçesi ve eklerinden işbu işçilerin Haziran 2023 döneminde EYT kapsamında işyerinden ayrıldıkları; bu itibarla Mahkememizce dinlenen davacı tanıkları A.Ş. ve B.K. ile aynı dönem ve konumda bulduklarından dinlenmelerinin dosyanın esasına ayrıca bir katkı sağlamayacağı;

-G.Ç. isimli çalışanın ise; UYAP entegrasyonu üzerinden alınan hizmet dökümünde 12.10.2023 tarihinde işyerinden ayrıldığı; fesih dönemi olan Mart 2023'de gerçekleşen arabuluculuk görüşmelerine bizzat şahitliği bulunmadığı gibi davacılarla zamanda birlik koşulunu sağlamadığından davacılar emsal işçi sıfatına da sahip olamayacağından işbu tanığın da dinlenmesinin dosyanın esasına ayrıca bir katkı sağlamayacağı;

-Dinlenen davacı tanık beyanlarının taraf iddia ve savunmalarına yeter derecede bilgi verdiği ..." şeklinde gerekçelendirilerek 6100 sayılı Kanun'un 241. maddesi uyarınca diğer tanıkların dinlenmesi yönündeki talebin reddedildiği belirtilmiştir. Bölge Adliye Mahkemesince de bu gerekçe dosya kapsamına uygun bulunarak bu konudaki istinaf itirazı kabul edilmemiştir.

6100 sayılı Kanun'un 241. maddesinin gerekçesinde de ifade edildiği gibi söz konusu hükmün amacı, davayı uzatma niyetiyle hareket etmek isteyen tarafın bu konudaki çabalarını önlemektir. Bu gerekçe somut olay ışığında değerlendirildiğinde; özellikle 18.04.2024 tarihli duruşma tutanağına da geçirilmiş olan "... tanıklarımız G.Ç. ve M.Ş. duruşma salonu dışarısında hazır olup dinlenmesini talep ederiz. ..." şeklindeki ifadeden Mahkemece, duruşma salonu dışında hazır edilmiş ve salt bu yönüyle yargılamayı uzatma amacı taşımadığı kabul edilebilecek tanıkların, 6100 sayılı Kanun'un 241. maddesi gerekçe gösterilerek dinlenmemesi hatalıdır. Kanunla Mahkemeye tanınan bu imkân kullanılırken işçilik alacaklarına kavuşmak isteyen işçinin davayı uzatmaya yönelik bir çabası olmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Kaldı ki 6100 sayılı Kanun'un 241. maddesinde yer alan hükmün, dinlenen tanık beyanlarından ispat konusunda Mahkemece yeterli kanaate varılması hâlinde uygulanabileceği açıktır. Somut dosyada ise dinlenen davacı tanıkları davacı lehine beyanda bulunmalarına rağmen, davacı iddialarının tanık beyanları ile ispat edilmediğinin belirtilmiş olması, aslında Kanun'daki ifadesiyle yeterli bilginin edinilemediğini gösterir. Dolayısıyla yeterli bilgi edinilinceye kadar diğer tanıkların da dinlenmesi gerektiği açıktır.

Bir diğer değinilmesi gereken husus ise davacının tanık listesinde göstermiş olduğu bir kısım tanığın Mahkemece "seri mahiyetteki dava dosyalarında davacı vasfını haiz olup işverene karşı davaları bulunması" gerekçesiyle dinlenmemiş olmasıdır. Önemle belirtmek gerekir ki usul hukukumuzda, davalı ile davası olan bir kişinin tanık olarak bilgisine başvurulamayacağı yönünde bir usul hükmü bulunmamaktadır. Takdiri bir delil olan tanık ifadesi ile hâkim zaten bağlı değildir ve tanığın doğru söylemediğini başka delil ve belirtilerle anlarsa, tanık ifadelerinin aksi yönünde de karar verebilecektir. Bir diğer deyişle hâkim tanık ifadelerini serbestçe takdir edecektir.

Mahkemece, davacının diğer tanıkları dinlenmeksizin yargılamanın tamamlanması, açıklanan Kanun hükümlerine aykırı olduğu gibi, davacının hukuki dinlenilme hakkı kapsamındaki ispat hakkının da ihlali niteliğindedir.

Belirtilen sebeplerle İlk Derece Mahkemesince, 6100 sayılı Kanun'un 241. maddesi uyarınca yeterince bilgi edinilinceye kadar dinlenmeyen tanıklar da dinlenmeli, bundan sonra tüm dosya kapsamı yeniden değerlendirilerek oluşacak sonuca göre davacının talepleri hakkında bir karar verilmelidir.

2. Bir diğer değerlendirilmesi gereken husus ise davacının fark kıdem ve ihbar tazminatları talebi bakımından Mahkemece kurulan hükümdür. Dosya

kapsamında bulunan dava şartı arabuluculuk anlaşamama tutanağı kapsamında uyuşmazlık konusu olarak ihbar tazminatının yer almaması karşısında fark ihbar tazminatına dair talebin usulden reddine karar verilmesi yerindedir. Ancak üzerinde anlaşılan hususlar hakkında dava açılmayacağı gerekçe gösterilerek fark kıdem tazminatının, dava şartı yokluğu nedeniyle usulden reddine karar verilmesi, anlaşma belgesinin geçerli sayılması durumunda davanın esası hakkında ret kararı verilmesi gerektiğinden, hatalı olmuştur. Ne var ki temyiz edenin sıfatına göre bu husus bozma nedeni yapılmamıştır.

VI. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

1. Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA,

2. İlk Derece Mahkemesi kararının BOZULMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek hâlinde ilgiliye iadesine,

Dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, bozma kararının bir örneğinin kararı veren Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

19.03.2025 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.